

Δύο βραβεία για την Ελλάδα από τη Europa Nostra (Κατερίνα Χουζούρη)

[/ Πεμπτούσια](#)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Europa Nostra ανακοίνωσαν τους νικητές των Βραβείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Πολιτιστική Κληρονομιά για το 2016. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή βράβευση, στο χώρο της πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι 28 βραβευθέντες από 16 χώρες, επιλέχθηκαν για το υποδειγματικό τους έργο, στους τομείς της αποκατάστασης, έρευνας, μακροχρόνιας προσφοράς στον πολιτισμό καθώς και της εκπαίδευσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίησης. Ανεξάρτητη επιτροπή εμπειρογνομώνων, έκρινε 187 συνολικά υποψηφιότητες, που υποβλήθηκαν από φορείς αλλά και ιδιώτες, από 36 Ευρωπαϊκά κράτη, και επέλεξε τους νικητές. Πολίτες από όλον τον κόσμο, μπορούν πλέον να ψηφίσουν μέσω διαδικτύου για το Βραβείο Κοινού και να προωθήσουν το βραβείο της χώρας τους, ή άλλης ευρωπαϊκής χώρας. Τα έργα που επιλέχθηκαν από την επιτροπή, αποτελούν εξαιρετικά παραδείγματα δημιουργικότητας, καινοτομίας, αιφόρου ανάπτυξης και κοινωνικής συμμετοχής, στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλη της Ευρώπη.

Οι νικητές των Ευρωπαϊκών Βραβείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2016, θα βραβευθούν σε μια ιδιαίτερη εκδήλωση με οικοδεσπότες τον Ευρωπαίο Επίτροπο Navracsics και τον Maestro Plácido Domingo, το βράδυ της 24ης Μαΐου, στο ιστορικό Θέατρο Zarzuela, στη Μαδρίτη. Στη διάρκεια της τελετής θα ανακοινωθούν οι 7 Νικητές των Grand Prix, καθένας από τους οποίους θα λάβει € 10,000, καθώς και ο Νικητής του Βραβείου Κοινού, που θα επιλεγεί από τα φετινά έργα.

Μεταξύ των αξιοσημείων πρωτοβουλιών που βραβεύθηκαν το 2016, είναι δύο που αφορούν την Ελλάδα:

1. *Ο Βυζαντινός Ναός του Αγίου Πέτρου, στη Καστάνια Μάνης. «Η αποκατάστασή του, αποτελεί πρότυπο για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, σε ευρύτερη βάση στην Ευρώπη».*

Ο ναός του Αγίου Πέτρου, είναι το αρχαιότερο από τα δέκα βυζαντινά μνημεία του χωριού Καστάνια. Πρόκειται για ένα απλό, τετρακίονιο, σταυροειδή, εγγεγραμμένο ναό, του όψιμου 12ου αιώνα, με νάρθηκα με μορφή στοάς, ο οποίος προστέθηκε στα δυτικά του ναού κατά τον 13ο αιώνα και ένα πυργοειδές κωδωνοστάσιο που οικοδομήθηκε το 1813. Ο ναός ήταν σε κακή κατάσταση πριν την έναρξη των εργασιών και αντιμετώπιζε σοβαρά δομοστατικά και οικοδομικά προβλήματα, εξ αιτίας της έκθεσης του, τόσο στη φθορά του χρόνου, όσο και λόγω εγγενών κατασκευαστικών αδυναμιών και ατυχών παλαιότερων επεμβάσεων. Ο εξαιρετικής ποιότητας βυζαντινός τοιχογραφικός διάκοσμος του μνημείου, είχε επίσης υποστεί σοβαρές φθορές κατά τη διάρκεια της διάρκειας 800 ετών ιστορίας του ναού. Η υψηλής ποιότητας αποκατάσταση του ναού, περιέλαβε την εξασφάλιση της στατικής επάρκειας του κτηρίου και τη συντήρηση του εσωτερικού του διακόσμου. Η φροντίδα που δόθηκε σε κάθε πτυχή του έργου, είναι αξιοσημείωτη. Οι κριτές σημείωσαν «τη σημασία και τη σπουδαιότητα αυτού του Ευρωπαϊκού μνημείου, που αποτελεί εικόνα της Βυζαντινής συμβολής, στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό». Οι τοιχογραφίες του ναού, οι οποίες ήταν δυσδιάκριτες πριν από τις εργασίες, είναι τώρα δυνατόν να μελετηθούν αναλυτικά και αναμφίβολα θα αποτελέσουν υλικό μεγάλης αξίας, για τους μελετητές της Ύστερης Βυζαντινής

τέχνης. Επίσης, κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκατάστασης, αποκαλύφθηκαν κάτω από την επικεράμωση τμήματα της τοιχοποιίας, τα οποία είχαν αποκρύψει μεταγενέστερες επεμβάσεις. «Η υψηλή ποιότητα της εργασίας τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, είναι αξιόπαινη και αναδεικνύει πολλές σημαντικές πτυχές της βυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής της περιόδου, ιδιαίτερα αξιοσημείωτη είναι η κατασκευασμένη κατά το πλινθοπερίκλειστο σύστημα δομής τοιχοποιία, η οποία συντηρήθηκε εξαιρετικά. Η αποκατάσταση της εξαιρετικής αυτής εκκλησίας, έτυχε θερμής υποδοχής από την τοπική κοινότητα, η οποία είχε πλήρη επίγνωση των πολιτιστικών και οικονομικών διαστάσεων του έργου. Ο ενθουσιασμός τους ήταν εμφανής, στους εορτασμούς που διοργανώθηκαν για την ολοκλήρωση του έργου. Η διατήρηση του ναού του Αγίου Πέτρου, έχει προσελκύσει νέο τουριστικό ενδιαφέρον για το απομακρυσμένο χωριό της Καστάνιας και μπορεί να αποτελέσει έναυσμα, για περισσότερες πρωτοβουλίες για τη διατήρηση της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς του. Η κριτική επιτροπή σημείωσε ότι «η συνεργασία ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποκατάσταση και η υλοποίηση του έργου, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αποτελούν ένα θαυμάσιο παράδειγμα του τι μπορεί να επιτευχθεί σε πολλές παρόμοιες εκκλησίες της περιοχής. Τα παραπάνω είναι ιδιαίτερα σημαντικά, λαμβανομένων υπ' όψιν των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή. Πρόκειται για ένα πρότυπο, για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ευρύτερη βάση στην Ευρώπη».

2. *Ο Παραδοσιακός Νερόμυλος, στον Αγ. Γερμανό Πρεσπών. «Ο κοινωνικός του αντίκτυπος, όπως επίσης και η διατήρηση αυτού του εξαιρετικού δείγματος βιομηχανικής κληρονομιάς, αξίζουν τη μέγιστη διάκριση».*

Από τους 20 νερόμυλους της περιοχής των Πρεσπών, μόνο ο νερόμυλος του Αγ. Γερμανού, έχει πλήρως αποκατασταθεί. Ο μύλος, που βρίσκεται στην ορεινή ζώνη του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών, κατασκευάστηκε το 1930. Ο νερόμυλος είναι πλήρως λειτουργικός, με τρεις διαφορετικούς μηχανισμούς: τον αλευρόμυλο για το άλεσμα των σιτηρών, τη νεροτριβή για το πλύσιμο των ρούχων και το μαντάνι για την τελική επεξεργασία των αργαλίσιων υφαντών. Η αποκατάστασή του περιλάμβανε την επισκευή του κτίσματος, που ήταν σε κρίσιμη κατάσταση, την ανακατασκευή των κατεστραμμένων μηχανισμών, την ανακατασκευή του συστήματος υδροδότησης του μύλου και την προσθήκη νέων κατασκευών στον περιβάλλοντα χώρο του μύλου, για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των επισκεπτών. «Με αυτό το Βραβείο, επιβραβεύουμε την αποκατάσταση αυτού του προβιομηχανικού μύλου, ως ιδιαίτερα χαρακτηριστικού δείγματος της βιομηχανικής εξέλιξης στην Ευρώπη. Η πολυπλοκότητα του μύλου και του συστήματος υδροδότησής του, είναι μοναδική και έχει αποκατασταθεί με την εφαρμογή ειδικής γνώσης υψηλού επιπέδου», σχολίασαν οι κριτές. Το έργο ήταν φιλόδοξο, εφόσον είχε ως στόχο τη δημιουργία ενός «ζωντανού μνημείου» της βιομηχανικής κληρονομιάς της περιοχής, αλλά και την επαναφορά της παραγωγής βρώσιμου αλευριού, που με τη σειρά της θα ενισχύσει και θα υποστηρίξει παραδοσιακές δραστηριότητες στο χωριό, καθώς και την καλλιέργεια βιολογικών σιτηρών στην ευρύτερη περιοχή. Το έργο, υποστηρίχθηκε ενεργά από εθελοντές και ολόκληρη την τοπική κοινότητα, με τους κατοίκους του χωριού να εκφράζουν από την αρχή τον ενθουσιασμό τους και να αφιερώνουν χρόνο στις διαδικασίες κατασκευής και λειτουργίας του νερόμυλου. Οι κριτές αναγνώρισαν «την υψηλή

επιμορφωτική και κοινωνική συμβολή του έργου, στην οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη του χωριού και της περιοχής, σε μια ευρύτερη κλίμακα. Πέραν αυτού, το έργο εμπνέει μια διασυνοριακή σύμπραξη σ' αυτήν την παραμεθόριο ζώνη, συμβάλλοντας σε μια πολιτιστική συνεργασία καλής γειτονίας και φιλίας». Το ίδιο το έργο, είχε σαν όραμα να αποτελέσει ένα σημείο αναφοράς μέσα στο Τριεθνές Διασυνοριακό Πάρκο, μεταξύ της Ελλάδας, της Αλβανίας και της FYROM, που εκφράζει τις κοινές πολιτιστικές αξίες μεταξύ αυτών των τριών κρατών. «Αυτό το έργο, αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα και για άλλα παρόμοια μνημεία, σ' αυτή την όμορφη περιοχή. Ο κοινωνικός του αντίκτυπος, όπως επίσης και η διατήρηση αυτού του εξαιρετικού δείγματος βιομηχανικής κληρονομιάς, αξίζουν τη μέγιστη διάκριση», σημείωσαν οι κριτές.

Κατερίνα Χουζούρη

Υ.Γ

Με πληροφορίες από την επίσημη ιστοσελίδα της Europa Nostra, απ' όπου προέρχονται και οι φωτογραφίες:
<http://www.europanostr.org/UPLOADS/FILS/20160407-PR-EU-Winners-GR.pdf>